

Mangefasettert om Israel-Palestina-konflikten

Sandra Petersen, Tonje Merete Viken, red.

Kaleidoskop

Israel og Palestina fra innsiden. 295 s, tab, ill.
Oslo: Humanist forlag, 2005. Pris NOK 298
ISBN 82-90425-78-3

Boken inneholder intervjuer og essays av både israelere og palestinere med forskjellig etnisitet og utdanning og med ulike religiøse og politiske ståsteder. Resultatet er en meget interessant innføring i hvordan

konflikten oppfattes og påvirker menneskene i området. Fokus er ikke på helse, men boken har flere innlegg om de psykiske virkningene av konflikten.

Det gis et bilde av store religiøse og politiske motsetninger i det israelske samfunnet. Den økonomiske nedgangen koblet til opptrappingen av konflikten med palestinere, har økt motsetningene og skaper mer stress hos befolkningen. Mange av bidragsyterne hevder at Israel er inne i en ond sirkel, en voldsspiral, drevet av frykt. Frykten for økt terrorisme, demografiske endringer som kan medføre flertall av ikke-jøder innen Israel samt mulige fiendtlige handlinger fra de arabiske nabostatene, har ført til flere voldelige aksjoner mot palestinere. Hensikten har vært å skape økt sikkerhet ved å vise styrke. Imidlertid synes aksjonene å ha bidratt til mer vold. Selv bygging av muren, som av mange i Israel blir sett på som den ultimate handling for å skape sikkerhet, er med på å drive voldsspiralen videre. Dette mener den israelske brigadegeneral Shlomo Brom, nå nasjonal sikkerhetsrådgiver. Han skriver at muren ikke kommer til å gi økt sikkerhet, bl.a. fordi den vil ha en ødeleggende virkning på dagliglivet til hundretusener av palestinere.

Den israelske psykologiprofessor Dan Bar-On, mener at Israel, 60 år etter holocaust og nå i en posisjon av overlegen militær og politisk makt, lever i en kombinasjon av frykt og allmakt som kommer til uttrykk gjennom en «psykotisk oppførsel av paranoid manisk natur». Bar-On sier at mange israelske jøder i rollen som offer, ikke ser det palestinske folkets lidelser.

I boken er det også mange palestinske stemmer som taler. Det er de som mener at en voldelig løsning på konflikten er eneste mulighet, mens andre fortsatt håper at ikke-voldelige metoder skal føre frem. Mange uttrykker redsel for konsekvensene av opptrappingen av voldsbruken også på palestinsk side i den pågående intifadaen. Det påpekes at Oslo-avtalen førte til et mer udemokratisk styresett og bruk av mer

våpen, fordi Arafat og hans eksilkamerater undertrykte all opposisjon, delvis etter pålegg fra de vestlige samfunn. Muhammed Mukhaimar, psykolog ved Gaza Community Mental Health Program, mener det er en sammenheng mellom de traumatiske opplevelser som palestinere har vært utsatt for og ønsket om å dø martyrdøden. Det er valget mellom å være hjelpeløse ofre i motsetning til helter, som driver de unge i døden.

Totalt gir boken en god innføring for alle som vil forstå mer av konflikten og trenge dypere inn i problemfeltet. Den kan anbefales spesielt for de som skal reise til området.

Gerd Holmboe-Ottesen

Seksjon for forebyggende medisin og epidemiologi
Universitetet i Oslo

Arkitekturen rommer livet

Kristian Larsen, red.

Arkitektur, krop og læring

291 s, ill. København: Hans Reitzels Forlag, 2005. Pris DKK 268
ISBN 87-412-0230-9

Den danske antologien *Arkitektur, krop og læring* inneholder en rekke innsiktsfulle kapitler av ulike forfattere om samspillet mellom arkitektur, kropp og læring. Boken er en påminnelse om at menneskeskapt omgivelser påvirker vår tilstedeværelse,

både fysisk og psykisk. Boken minner oss om at enhver tids kultur og erfaringer finner sitt uttrykk i hvordan vi former våre omgivelser. Tidsepokers filosofi synliggjøres gjennom denne formingen, og derved får tidens innhold sitt substansielle uttrykk. Ethvert byggverk av kvalitet er derfor et tidsbestemt dokument om både fortid, nåtid og fremtid.

I boken *Arkitektur, krop og læring* understrekes det at vi påvirkes gjennom det sosiale rommet som hver tidsepoke skaper. Det gjelder spesielt det offentlige rommets arkitektur som definerer våre omgivelser, våre byer – og derved også virker formende på oss. Noe av det mest spennende ved å oppsøke fremmede byer er jo å flanere gatelangs og observere byrommet med de forskjellige stilarter. På denne måten supplerer de hverandre som medlemmer av en gammel familie. Byens «kropp» virker på oss både psykisk og fysisk – i henhold til våre interesser og stedets karakter. Vi oppsøker jo nettopp de spesielle bystrøk som gjennom deres arkitektur formidler stedets personlighet. Paris, Roma og Lon-

don er spesielle i så måte – og ikke minst er det å vandre i New York så enestående annerledes og fascinerende. Dette gjelder også våre egne byer. Vi flanerer i Oslos forskjellige byområder, som alle har sin egen karakter og utstråling – Karl Johans gate og strøkene rundt Youngstorget, søylegangen til det gamle Torggata Bad med dens typiske klassisistiske arkitektur som fører oss tilbake i arkitekturs historie, med den nye tids likevekt og balanse etter den første verdenskrigs kaos.

Som reflekterende medlemmer av den medisinske profesjon i Norge har også vi grunn til å være stolte over det nye Rikshospitalet. I ledende internasjonale aviser som *International Herald Tribune* og *New York Times* er dette sykehuset karakterisert som «den beste sykehusarkitektur i verden». For internasjonale sykehusarkitekter er bygget derfor blitt et «pilegrims mål» som et tidsriktig moderne fremtidssykehus – et nytt «look to Norway» i fredstid.

Boken *Arkitektur, krop og læring* retter søkelyset på rommets betydning for andre aktiviteter – det menneskelige samspillet mellom det fysiske rommet og barneinstitusjoner, skoler, idrettsarkitektur og våre individuelle boliger. Boken gir således rom for ettertanke.

Ole Fyrand

Hudavdelingen
Rikshospitalet

«Hvad er vel Livet?
Et pust i Sivet,
som synker ned,
Et Spil af Kræfter,
som higer efter
en Evighed.»

Adam Oehlenschläger (1779 – 1850)